

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ АБАДИЙ БАҲАЁТ ҚАХРАМОНЛИГИ

(Боши биринчи бетда)

Уша вақтда Совет ҳукумати тамомила бошқача сибасат юргизди. Янгилашган келатган иккинчи жаҳон уруши ҳақиқатини дастлабки ўқолари пайдо бўлиши билан, Совет Иттифоқи жаҳон империализмининг ана шу хуружлари, янгирақ билан кузатиб турди ҳамда уруш янгилашганлигини тўғрисида жаҳон афрок оммасини янги равишда оғоҳлантирди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси бизнинг Ватанимиз ва бутун дунё устида дахлати ҳақиқат пайдо бўлаётганлигини тушуниди ва қурди. У, герман фашизмининг ҳақиқий башарасини очиб ташлади. Совет Иттифоқи фашист агрессорни жилавлал қўйишга, унга янги уруш бошлаш имкониятини бермасликка қатъиян бел боғлаган эди. Уша вақтда бу амалга ошириш бўладиган мутлақо реал мақсад эди. «Агарда», — деган эди Н. С. Хрущев, — 1939 йилда, яъни Франция ва Англия делегациялари Совет Иттифоқида бўлган вақтда, французлар билан инглизлар музокарага жиддийроқ қараганлариди эди, уруш кели чикмаган бўлур эди.

Бирок, Англия ва Франция ҳукуматлари бирон-бир конкрет, амалий чоралар қўйишни истамадилар. Улар фашист агрессорга коллектив равишда зарба бериш фикридан узоқда эдилар. Англия ва Франция ҳукуматлари ўз мамлакатларидаги жамоатчилик фикрининг таъйини остидагина Совет Иттифоқи билан ҳужумларнинг музокарага олиб боришга мажбур бўлдилар. У, аслида музокаралири барбод қилишга, Совет Иттифоқни оғир аҳволга солиб қўйишга, ва пировазиде, Совет Иттифоқининг янги фашистлар Германияси ва унинг иттифоқчилари билан урушга тортишга интиладилар.

Гарбда, Совет Иттифоқи иккинчи жаҳон урушининг бошланғичи эрдан берди, у Гитлерга уруш сари йўл очиб берди, деган тухматлар ва афсоналар тарқатишни яхши кўридилар. Лекин, оғир этак билан ешиб бўлмади. Гарб давлатлари ҳукуматларининг ўз иккинчи жаҳон уруши бошланғичида айбдор эканлигини фактлар аққол айтиб турибди. Халқро империализм капиталистик лагернинг ҳамма кучларини ўзи ёмон курган социализм мамлакатига қарши кураш байроғи остига жишлатишга интилади. Советларга қарши ягона фронт вужудга келишидан олдин олиш ва Ватанимизнинг ҳарбий қонлилик тартибиде йўл қўймаслиги учун Совет ҳукумати ўша вақтдаги мураккаб шартларда шомилни чоралар қўйиш лозим эди. Гарб давлатларининг ана шундай икки юзламаларни оғир оқсиде Совет Иттифоқи немисларнинг ҳужум қилмаслигини тўғрисида СССР билан Германия ўртасида шартнома тузиш ҳақидаги тақдирини рўз бўлди. Совет Иттифоқи гитлерчилар Германияси билан урушни кейинга сурди ва вақтдан қарий икки йил юрди, ва, энг муҳими, ана шу шартнома тузилиши натижасида ўша вақтда ишчи ва деҳқонларнинг бирдан-бир давлати, бутун дунёдаги меҳнатқашлар оммасининг таянчи ва умиди бўлган Советлар мамлакатига қарши капиталистик давлатларнинг ягона фронтини вужудга келтириш имконияти бартараф этилди.

Француз ва инглиз сибасатдорларининг фашистлар Германияси кучини Шарқда, Советлар мамлакатига қарши боришга қаратилган мўлжаллари пучта чикди. Иш бунинг тасаруфиде бўлди. Гитлер урушини Гарбий Европа давлатларига қарши, яъни кўп миллионли армияни барпо қилиш ва курашлатишда ўзига ердан берган давлатларга қарши бошлади. Гарбий Европа тор-мор келтирилди ва у Гитлер оғи остига йикилди. Ламаш бўлганда ўша вақтда Англияни шундай кулфатдан саклаб қолди.

Гитлерчилар армияси Гарбда оқсиди билан қўлга киритган галабалари шухратининг қафийни сура бошлади. Гитлерчилар армияси ҳақиқатда ҳам жанговар тажриба ортидан ва ўшанда уруши ҳақиқатини анча олди, юрчилар ва сижиллар вақтдаги қийинчиликларни қўриб, маълум даражада қийинди.

Фашистлар армияси ўша вақтда дахлати куч ҳисобланарди. Оқини айтиш кераки, бундай кучли ҳарбий машинани тарих қали кўрмаган эди.

Герман фашизми Гарбий Европа мамлакатларини асоратга солиб ва уларнинг потенциал қудратини сафарбоаб этиб, эфр куч тўплаб олган, ҳужум қилишнинг тўғрисида СССР билан туган шартномасини ёзувларда бузиш ҳамда ўзининг бутун жаҳа катта ҳарбий машинаси билан мамлакатини устига ташлади.

Фашистлар Германияси Совет Иттифоқига ҳеч қандай даъволар қўрмаганди. 1941 йил 22 июнь кунин саҳардаб қўқсидан бизнинг мамлакатимизга жуда зўр кучга эга бўлган зарба егдилар. Фашистлар Германияси 5.5 миллион армия солдати олдиндан сафарбоаб этган ва Совет Иттифоқига қарши тўғрिताб қўйган эди. Гитлерчилар бизнинг мамлакатимизга 190 дивизияни, қарий 5 мингта самолётни, 3500дан ортиқ танкини, 50 мингдан ортиқ тўп ва минометни ташлади.

Фашистлар Германиясининг ҳужум қилиши билан Совет Иттифоқи ўз тарихининг алоҳида, ҳарбий босқинчи қадам қўйди. Бу босқинчи ҳақиқатини, Коммунистик партиянинг, Совет ҳукуматининг бутун фаолияти битта вазифага — социализм Ватанини ҳимоя қилиш ҳамда душман устидан галаба қозонишга бўйсундирилган эди.

Совет Иттифоқида қарши уруш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ 1941—1945 ЙИЛЛАРДАГИ УЛУҒ ВАТАН УРУШИ БОШЛАНГАН КУНГА ЙИГИРМА ЙИЛ ТЎЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН СССР МУДОФАА МИНИСТРИ СОВЕТ ИТТИФОҚИ МАРШАЛИ Р. Я. МАЛИНОВСКИЙ ДОКЛАДИ

Германиянинг ҳужуми доиралари ишлаб чиққан уруш планлари ва урушдан кейинги тартиблар Ватанимизни парчалаб ташлаб, уни фашистлар Германиясининг мустақиллаштирилган аймақларига қўзда тутмас эди, балки, шунингдек у, неча ўн миллион оғирлар, русларни, украинларни, белоруслар ва Совет Иттифоқидаги бошқа халқларни қириб битиришга ҳам қўзда тутар эди. Фашист босқинчилар «Ост» деган мақсуд план ишлаб чиққан эди. Муҳим бўладиган ўз ичига олган бу планни Шарқий Европа ерларида амалга ошириб, улар ўзи орий ирқининг ҳужумкорлигини мустақиллаш қолқоқчи эди.

Немис фашизми бошлаб берган уруш империалистик, босқинчилик характерига эга бўлди. Совет Иттифоқи адолатли, озолик уруш олиб борди. Совет Иттифоқи социализм галабаларини ҳимоя қилиб ва бутун дунё меҳнатқашларининг таянчи ва умиди бўлган ўз социализм Ватанини душмандан қаттиқ туриб саклабди. Қолмади, балки, шунингдек оккупация қилган мамлакатларнинг халқларига босқинчилардан халос бўлишда ердан беришга, гитлерчи жаллодлар ҳужумкорлигини қутулиш учун герман халқининг ўзига мадад қўрсатишга ҳам интилади.

Совет Иттифоқининг фашистлар босқинчилик мамлакатларига қарши урушга кириши иккинчи жаҳон урушини халқларнинг нацистлар зулмиде қарши озолик урушига айлантиришда ҳал қилувчи омил бўлди. СССР антифашист коалициянинг етакчи кучи бўлиб қолди, социал иқтисоди тузуми турлича бўлган давлатлар шу коалиция кирдилар. Бу эса ҳақдорлигини еркин намунаси, тоту яншиянингта эмас, балки умумий душман бўлган фашизмга қарши биргаликда кураш олиб боришини ҳам еркин намунаси бўлиб хизмат қилди. Совет халқи ана шу ҳақдорлиги ва ёрдами оқсак даражада қарлайди.

Бизнинг халқимиз бу урушда ўз ва машаққатли йили босиб ўтди. Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан уруши эъдиликда, тарихини мулки бўлиб қолган бўлса ҳам, совет кишилари унинг ҳеч қачон унутмайди. Бу уруш ҳалдан ташқари оғир бўлди ва жуда кўп қон тўқилди. 1941-1945 йиллардаги улуғ жангларда қатнашган ҳозирги миллион-миллион бораётган кишилар ҳам оламдан ўти кетдилар. Лекин уларнинг болалари, чеҳаралари ва эзаралари мамлакатимиз ва бутун исониятнинг кўл бўлиши ҳақиқатдан саклаб қолган, герман фашизмининг тор-мор келтирилган ва Совет Иттифоқининг коммунизм сари тинч йўл билан янада олға боришни таъминлаган жангчиларнинг қаҳрамонона жасоратини тўғрисида оғиздан-оғизга ҳикоя қилиб юрдилади. Улуғ Ватан уруши ва фашизм устида қозониш ҳақиқати, мул-тарихий галабамиз — шонли ўтмишдига бўлиб қолмай, балки, шу билан биға шундай улуғвор галабаларни, унинг оқибатлари жаҳон тарихининг бутун боришга яна ўз оқ вақтгача таъсир қўрсатверди.

Галаба бизга катта қурбонлар эъзати келди. Ўз ҳаётини адолатли иш учун курашга берган Ватанимизнинг шавкатли ўғиллари ва қизларининг ўмас мардликларини бутун биз эфр қайқон билан эста оламиз қа уларнинг порлоқ хотираси олдида жанговар байроқларимиз эгизмиз.

Ҳа, 1941 йил июнида халқимизнинг бошга оғир синовлар тушди. Душманининг хайнаткорона равишда ўтсатган ҳужум қилиши мамлакатимиз ва армиясининг ниҳоятда нуқул шариқта солю қўйди. Бизнинг жангчиларимиз юрчалари аламга тўлган ҳолда қеч қилишга ҳамда шахар ва қишлоқларни душманга қолдириб кетишга мажбур бўлила.

Аммо армиямиз учун шундай нуқул вазият вужудга келганлиги қарамач. Совет Армиясининг қудратли қаршилик қўрсатиш кучини немис фашист босқинчилар дарҳол седи. СССРга қарши олиб борилаётган уруш улар Гарбий Европада олиб борган урушдан тўли равишда фарқ қилишга немис фашист босқинчилар тезда қаноат ҳосил эта бошлади. Немис генералларининг ён та олиб ҳади ҳеч қарда совет-герман фронтинида бўлганидан кучли қаршиликка эга келмаган эдик. деи.

Ватанимиз учун хатари бўлган ўша даврда Коммунистик партия қийинчиликлар олдида қийилмади, аёвсиз ва мажкор душманининг зарбига қаттиқ бардош берди. Коммунистик партия бутун совет халқини жишлатишга ва мақсадли Ватан урушига бошлаб борди, мамлакатининг иқтисоди, маънавия ва ҳарбий имкониятларини қисқа вақт ичида сафарбоаб қилди. Гражданлар, уруш йилларида бўлганидек, Коммунистик партия ўзининг энг ахши кучларини энг қийин ва машаққатли вазифаларга юборди. Партия Марказий Комитети аъзоларининг ва Марказий Комитет аъзоларининг қандадларининг деярли учдан бир қисми фронтларда эди. Улар армиянинг ушқоқлигини мустаҳкамлаш ва унинг жанговар руҳини кўтаришда катта роль ўйнадилар. Коммунистлар оташин сўзлар билангина эмас, шунингдек, шахсий намуналар билан ҳам жангчилар қалбиде мардлик ва жасурлик уйғотиб турдилар.

Совет-герман фронтда кураш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

Совет-герман фронтда кураш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

Совет-герман фронтда кураш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

Совет-герман фронтда кураш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

Совет-герман фронтда кураш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

Совет-герман фронтда кураш олиб бориш орқали фашизм жўҳна қонин бўлишига эришиш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳақ қилиш йўларини қидирди.

либ чиқмади. Қуролли курашнинг аяқ олдириганимиз ва янги-янги кучларининг жангга киргизганимиз сарин Совет Армиясининг қаршилик қўрсатиши узулқеъ ортда бораётганлигини душман ҳис қила бошлади.

Совет қўшинларининг Смоленск районларидаги, Ленинград томонидеги, Киев ва Одесса бўсағасидеги шиддатли жанглари, Украина ўнг қирғоғида ўтказилган операциялардаги ва совет-герман фронтининг бошқа участкаларида ўтказилган операциялардаги шиддатли жанглари немис фашистлар қўмондонлигини ўзининг дастлабки планларига муҳим тўғрिताб киритишга мажбур қилди. Гарч катта-катта қурбонлар бериш эъзати гитлерчилар сентябрнинг охирига бориб анча муваффақиятларга эришган бўлса ҳам, Совет Армиясининг қаршилик қўрсатиши олмади. Натикада, уларнинг янги тезлигида уруш олиб бориш пани ўша вақтдак чок-чокдан дарз кетди.

Москвининг таслим бўлиши билан уруш тезда тугалланди, деган мўлал билан душман ўзининг 1941 йилги операция планларида Москвини босиб олишга асосий эътибори қаратган эди.

Гитлерчилар армияси Москвага қўриқчи ўз кучлари, айнакча танкларни гоът устуи бўлган бир вазиятда олиб борган ва қўшинларимизнинг муҳофазасини чуқур қўриб қилди. Москва устида пайдо бўлган дахлати ҳаф партиядан, ҳалқдан ва қўшинлардан гоът бар қолди бўлиши, руҳий барзамлик билан турпиш ҳамма кучларини сафарбоаб этишни талаб қилди. Ватан учун машаққатли бўлган ана шу пайтда партия ҳамма кучларини Москвага ҳимоя қилишга қисқа вақт ичида сафарбоаб қилган фуқароларига душманининг ҳужумини даф этишга ва тўғрिताб қўйишга муваффақ бўлди. Совет қўшинларининг Тихвин ёнидаги қарши ҳужуми, Ростов-Дон остонасидаги қарши зарбаси Совет Армияси Москва остоналарида қўлга киритган галабага аjoyиб дебча бўлди. Москва остоналарида қўлга киритилган галаба гитлерчиларнинг иккинчи жаҳон урушидаги энг катта мағлубияти бўлди.

Немис фашистларнинг СССРга қарши «яшин тезлигида» уруш олиб бориш пани барбод қилди.

Совет Армиясининг фашист қўшинларига нисбатан жуда зўр, маънавий-сисий устултиги ана шу жангга курашининг натижасини белгиланган ҳал қилувчи куч бўлди.

Немис фашист қўшинларининг Москва остоналарида тор-мор келтирилиши иккинчи жаҳон урушини ва Улуғ Ватан урушининг энг йирик ҳарбий воқеаси ҳамда Совет Армиясининг аjoyиб галабаларидан бири бўлиб тарихга кирди. Ўзининг сохта «еңгилмаслиги» билан мангилан немис фашистлар армияси бу жангга биринчи қаттиқчи мағлубиятга учрди, ана шу мағлубият урушининг бундан кейинги боришга таъсир қўрсатди.

Совет Армиясининг Москва остоналаридаги тарихий галабаси жуда катта халқро аҳамиятга эга бўлди. Совет Иттифоқининг халқро оғири-эътибори мустаҳкамланди, тагин ҳам ошиб кетди. Асоратга солилган Европа халқлари Совет Иттифоқи тисмолда гитлерчиларни янчи ташлашга ва бу халқларни фашист қудлиги асоратдан озо қилишга кўриб бўлган реал кучи қўрилди. Совет Армиясининг ана шу галабаси Европа халқларининг қаршилик қўрсатиш кучларини ва милли-озодлик курашини аяқ олдириб бориш учун қудратли омил бўлди.

1941-42 йилнинг қишги келиби Совет Армияси ўз сафарини жишлатишга ва анча бакуват бўлиб олди, лекин у, душман устидан ўзиде-қисил галаба қозониш ҳамда душманини Совет Иттифоқи чегараларидан қўриб чиқариш учун ҳали етарли кучларга ва тажрибага эга эмас эди. Совет қўмондонлиги таъйинлаган резервлари қиш ҳужум давомида сафарбоаб янги ҳужум операцияларида куч тўплаш учун тиним олишга мажбур бўлди.

Немис фашист қўмондонлиги ҳам Москва остоналаридаги мағлубияти учун қасос олишга интилади. 1942 йилги ҳал қилувчи жангларга ҳозирлик қурди. Англия ва АҚШ ҳужумкор доираларининг Европада иккинчи фронт очини кечга суриб юборганлиги қарши фашистлар Германиясига катта қўллар тўлаш ва 1942 йилда мамлакатимиз жанубида йирик ҳужум ушқирим имконияти берди. Ана шу ҳужум олти ойдан ортиқ давом этган улуғвор Сталинград жангига олиб келди.

Сталинград билан жангга муҳим стратегик вазифалар ҳал қилди. Ҳужум қилиб келатган душманини тўғрिताб қўйиш, уни ҳолдан кетказиш ҳамда қарши кўчга ўтиб, душманини қаттиқчи мағлубиятга учратиш, керак эди. Доннинг бевоҳ қўшларида ва Волга қирғоқларида аяқ олиб кетган жангда совет кишиларининг гоът оқсак ватапарварлиги намоён бўлди. Кураш қечасио кундан-кунга тинмади. Ана шу шиддатли жангларда душман ҳолдан кетказилди ва янчи ташланди.

Совет қўшинларининг Сталинград ёнидаги галабаси иккинчи жаҳон урушидаги кескин буюлишининг бошланғич бўлди. Бу галаба совет қўшинларининг катта стратегик ҳужум бошланғичи фашист босқинчиларини Ватанимиз территориясидан ёлпаси қўриб чиқариш учун шарт-шартлар вужудга келтирди.

«Сталинград» деган сўзининг ўзи гитлерчилар Германияси учун чуқур мотам бўлса, Европанинг асоратга тушган барча халқлари учун «Сталинград» сўзи катта умид, шоду-хурамлиқ бахш этди. жаллодлар қангалидан қутулиш учун фашизмга қарши оғио курашда уларнинг кучларини мустаҳкамлади.

1943 йил ёнда гитлерчилар қўмондонлиги стратегия соҳасида бир бериб қўйган ташаббусия Курск районида яна қайтариб олишга уриниб қурди. Бироқ, бу уриниш ҳам барбод бўлди. Курск ёнидаги жангда немис фашистлар армияси шундай оғир мағлубиятга учрадики, бу мағлубият фашистлар Германиясини тар-тубидан ларзага келтирди. Гитлерчиларнинг «Сиз бизларни қишда қисилар билан бостирсангиз, биз сизларни ёзда танклар билан бостиримиз» деб мақтаниб айтган сўзлари чипкача қиди.

Курск жанги курашининг аёвсизлиги ва қаттиқлиги жиҳатидан тегин йўқ жанг бўлди. Бу кураш давомида аяқ олиб кетган жуда кучли танк жанглари унда қатнашган танкларнинг сон жиҳатидан ҳам, ҳар қилма томон берган талафотлар жиҳатидан ҳам мисли йўқ жанглар бўлди. Ошқора айтиш кераки, ана шу дахлати кураш вақтида гитлерчилар армиясининг асосий кучлари мангилан ташлашга ва фашистлар Германияси муваффақият қозонишдан умидини ўзи-қисил ўзиб, урушда мағлубиятга учрашини кўз олдида аяқол қурди.

Бизнинг Курск ёнидаги галабамиз Совет қўшинларининг энг йирик стратегик ҳужумининг бошланғичи бўлди, бу ҳужум аслини олганда, фашистлар Германияси таслим бўлишга қалар тўғримади. Курск ёнидаги галаба 1943 йилнинг иккинчи ярмида ва ҳусусан 1944 ҳамда 1945 йилларда бир наъва йирик ҳужум операцияларини ўтказиш учун қулай шарт-шартлар яратиб берди.

Белорусия, Львов — Сандомер, Ясси — Кишинев, Будапешт, Шарқий Пруссия, Висла — Одер, Вена, Берлин, Прага операциялари қай жангда йирик операциялар ҳамда ўзи-қисил галаба йўлидаги аjoyиб босқинлар бўлди. Совет қўмондонлиги мохирлик билан амалга оширган ана шу ва бошқа энг муҳим операциялар СССРнинг ҳарбий-иқтисодий кучи ошиб кетганлигини, шунингдек совет ҳарбий санъатининг оқсак вази-қисил қалар берди. Жуда кенг совет-герман фронтининг турли томонларида ўтказилган ва изчиллик билан зарба бериш характерига эга бўлган бир қанча операциялар душман сафарини пароканда қилди, душманининг ҳушини йиғиб олишга йўл берди уни резервлари бир томондан олиб иккинчи томонга ташлашга ҳамда совет қўшинларининг кучли ҳаммасини даф этиш учун беёвойда уриниб, вақтни ва кучларни йўқотишга мажбур қилди.

Улуғ Ватан урушининг якуловчи даридаги ҳужум операцияларида Совет Армиясининг оқсак жанговарлик хислатлари намоён бўлди. Совет Армияси ўзининг етуклиги ошганлиги, мураккаб операциялар ўтказишга ва оғир воқеаларга самалла натижаларини қўлга киритишга қобилияти эканини қўрсатди. Совет Армиясининг 1944 йилдаги галабалари Совет Иттифоқининг бутун территориясини немис-фашист оккупантлардан озо қилишга олиб келди. Гитлерчи босқинчилар Руминиядан, Болгариядан, Финляндиядан, Поляшнинг талайгина нисмидан Венгриянинг катта қисмини қўриб қиришди. Бизнинг қўшинларимиз Чехословакия территориясига қалам қўйди. Совет Армияси билан биргаликда поляк ва чехословак қўшинлари урушини охириг босқинчида эса Болгария ва Руминия қўшинлари ҳам жанг қилди. Совет Армияси Югославиянинг халқ-озодлик армияси билан биргаликда ҳаракат қилиб, бу мамлакатнинг шарий райолини немис-фашист босқинчиларидан тосади. Совет Қуролли Кучлари эришган галабаларини бевосита таъсир остида Албания ва Грециянинг халқ армиялари душманига зарба бериш имконияти эга бўлдилар ва умумий ҳужум остида оккупантлар ана шу даврда қалам қўриб кетишга мажбур бўлди. Уруш ҳаракатлари Германиянинг чегаралари янги ва унинг ўз территориясига қўриқчи бўлди. Болтни ленинград Днява дарёсига қалар қўзилган фронт бўйлаб 1945 йил қишда ўтказилган операциялар натижасида эса Совет Армияси Поляшния, Венгрия, Австрия ва Чехословакиянинг талайгина қисмининг батамом озо қилди ҳамда Одер ва Нейсе дарёларига қиди.

Герман фашизмининг ҳалокати тўғрिताб бўлмайдиган йўсинда янгилашверди. Берлин остонасида ва Берлиннинг ўзиде аяқ олиб кетган уруш ҳаракатлари иккинчи жаҳон урушининг энг катта жангига айланиб кетди. Бу уруш ҳаракатлари немис-фашистлар армиясини тор-мор келтиришнинг стратегик жиҳатдан тугалланган бўлди. Берлин операцияси жавабига душманининг қарий бир миллионли энг йирик қўшинлари янчи ташланди. Фашистлар Германияси ушқоқлик билан қаршилик қўрсатиш давом эттира олмайди ҳолга тушиб қолди, ва сўзсиз таслим бўлди.

Совет Иттифоқининг фашистлар Германиясига ва унинг иттифоқчиларига қарши олиб борган Улуғ Ватан урушини иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи қисми бўлди. Бу уруш совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг тўғрисида галабаси билан тугалланди. Миллион-миллион совет кишилари гитлерчи оккупантларга қарши курашда ўз жонларини фидо қилди. Совет Иттифоқи фашистлар Германиясини тар-тубидан ларзага келтирди. Гитлерчиларнинг «Сиз бизларни қишда қисилар билан бостирсангиз, биз сизларни ёзда танклар билан бостиримиз» деб мақтаниб айтган сўзлари чипкача қиди.

Совет Иттифоқи фашистлар Германиясига ва унинг иттифоқчиларига қарши олиб борган Улуғ Ватан урушини иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи қисми бўлди. Бу уруш совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг тўғрисида галабаси билан тугалланди. Миллион-миллион совет кишилари гитлерчи оккупантларга қарши курашда ўз жонларини фидо қилди. Совет Иттифоқи фашистлар Германиясини тар-тубидан ларзага келтирди. Гитлерчиларнинг «Сиз бизларни қишда қисилар билан бостирсангиз, биз сизларни ёзда танклар билан бостиримиз» деб мақтаниб айтган сўзлари чипкача қиди.

Совет Иттифоқи фашистлар Германиясига ва унинг иттифоқчиларига қарши олиб борган Улуғ Ватан урушини иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи қисми бўлди. Бу уруш совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг тўғрисида галабаси билан тугалланди. Миллион-миллион совет кишилари гитлерчи оккупантларга қарши курашда ўз жонларини фидо қилди. Совет Иттифоқи фашистлар Германиясини тар-тубидан ларзага келтирди. Гитлерчиларнинг «Сиз бизларни қишда қисилар билан бостирсангиз, биз сизларни ёзда танклар билан бостиримиз» деб мақтаниб айтган сўзлари чипкача қиди.

Совет Иттифоқи фашистлар Германиясига ва унинг иттифоқчиларига қарши олиб борган Улуғ Ватан урушини иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи қисми бўлди. Бу уруш совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг тўғрисида галабаси билан тугалланди. Миллион-миллион совет кишилари гитлерчи оккупантларга қарши курашда ўз жонларини фидо қилди. Совет Иттифоқи фашистлар Германиясини тар-тубидан ларзага келтирди. Гитлерчиларнинг «Сиз бизларни қишда қисилар билан бостирсангиз, биз сизларни ёзда танклар билан бостиримиз» деб мақтаниб айтган сўзлари чипкача қиди.

Совет Иттифоқи фашистлар Германиясига ва унинг иттифоқчиларига қарши олиб борган Улуғ Ватан урушини иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи қисми бўлди. Бу уруш совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг тўғрисида галабаси билан тугалланди. Миллион-миллион совет кишилари гитлерчи оккупантларга қарши курашда ўз жонларини фидо қилди. Совет Иттифоқи фашистлар Германиясини тар-тубидан ларзага келтирди. Гитлерчиларнинг «Сиз бизларни қишда қисилар билан бостирсангиз, биз сизларни ёзда танклар билан бостиримиз» деб мақтаниб айтган сўзлари чипкача қиди.

«Ватан уруши иккинчи жаҳон урушининг асосий ва ҳал қилувчи қисми бўлди. Бу уруш совет халқи ва унинг Қуролли Кучларининг тўғрисида галабаси билан тугалланди. Миллион-миллион совет кишилари гитлерчи оккупантларга қарши курашда ўз жонларини фидо қилдилар. Ватан уруши фронтларида ҳалок бўлган совет жангчиларининг хотираси асрлар бўйи ашайди.

Совет халқи иккинчи жаҳон урушининг асосий оғирлигини ўз елкасига қўтариб қиди. Совет Иттифоқи Улуғ Ватан урушининг дастлабки ойларидаги уруш муддати қисқартиришга ва урушда берилаётган қурбонлар сонига навақтда, Гарбий Германиядаги реваншичлар бунга йўл қўймаслиги учун ҳамма чораларни қўрмоқда. Лекин сулҳ шартномаси имзоланиши керак ва имзоланади, — унинг бутун оқибатлари рўбега қилиш лозим.

АҚШ, Англия ва Франциянинг ёрдами билан биринчи жаҳон урушини кейин тиклаиб олган Гарбий Германия милитаризми ўша мамлакатлардаги гуруҳларнинг ёрдами билан янгидан қаддини ростлаб олди ва жаҳонга катта ҳаф бўлиб турибди. Ҳозирнинг ўзидаёқ Гарбий Германия капиталистик Европада энг қудратли экономикага эга бўлиб турибди, эндиликда ҳатто АҚШнинг ўзи ҳам бошланиб келатган инфляциядан қутулиб қолмоқ учун Германия Федерат

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ АБАДИЙ БАРҲАЁТ ҚАҲРАМОНЛИГИ

Азиз ўртоқлар! Фашистлар Германияси уруш эълон қилмай Совет Иттифоқида хўёнаткорона ҳўжум қилиб, совет кишлларининг

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

та, мақсадни — ўз халқларини лақиллатиш, битим тузилади десўларини нуқ нарсата умиддор кишл мақсади билангина қўрқолса

ликларига жавобан биз ўз қу-
шимизни синамай турадиган бўл-
ди, бу ҳолда биз мамлакатимиз-
га ва бутун социалистик ҳам-
ликнинг мудофаасига зарар
эзган бўлур эдик.
(Давоми тўртинчи бетда)

СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ АБАДИИ БАҲАҲАЁТ ҚАҲРАМОНЛИГИ

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

(Боши унчи бегда)

Шундай қилди, адр курули си-
сиварияни янгида бошлаб юбор-
гайлик учун бутун жаҳонбарлик
Ғарб давлатлари ҳукуматларининг
устига тушди.

Совет Иттифоқи тинчлик сисе-
тани, социал тўзими турлича бў-
лган давлатлар билан тинч-тоғу-
лаш сисетани, айрим давлат-
ларнинг бошқа давлатларнинг ичи-
ли ишларида аралашмаслиги сисе-
тани афр бериб ўтказиб келмоқ-
да. Совет Иттифоқи ўз музокара-
дошларидан жуда каттаги контроль
остиди ёпишган ва батамом ку-
ролжасидан тўғрисида битимга
келиши, адр курулини таққ-
лаш тўғрисида битимга келиши
талаб қилмоқда.

Биз ўзининг тинчликсевар
тапи сисетасини янча равиш-
да ўтказиб бериш билан бирга биз
давлатларини социал ва сисей
тўзими масалалари, синий кураш
ва у ёки бу мамлакат ичидаги тар-
тибларни ўзгартириш масалалари
ҳар бир давлат халқининг ўзи
деб ҳисоблаб келди ва ҳисоблай-
миз.

Совет ташқи сисетаси халқларга
жанзур ва уларнинг ишоничига са-
зоров бўлди, биз бу билан фахр-
ланамиз. Совет Иттифоқи, социал-
изм мамлакатлари бутун дунёда
тинчликни сақлаш учун жуда кат-
та куч ва тайрат сарфламалар,
давлатлар ўтказиладиган муносаба-
ларда инсоли ёки етилмаган маса-
лаларни тинч йўл билан бартараф
қилишга интиломоқдалар.

Жуда катта иктисодий ва ҳар-
бий қудратга эга бўлган Совет
Иттифоқи ўз қучларидан агрессия
масаласида қочиб қўйиб қолма-
ган. Ўзи ва фойдаланмайдиган.
Аксинча Совет Иттифоқи куч ва
тайратини тинчликни таъминлаш-
га сарфламолар.

Ўртоқлар! Халқлар ўртасида
тинчликни мустақамлаш учун
Ленин мукофоти билан — ая шу
юксак мукофот билан тақдирла-
ганликни учун фахрланамиз. Мен
бу мукофотни фақат Совет Итти-
фоқи ҳукуматининг бошлиғи си-
фатида тақдирлаб сарфлаган куч ва
тайратининг эътирофи қилиниши
дегубди ҳисоблаб қолмасдан, шу
билан бирга тинчликни мустақ-
амлаш учун афр бериб курашаёт-
ган мамлакатимиз барча халқла-
рининг сарфлаган куч-тайратини
нинг ҳам эътирофи қилиниши деб
ҳисоблабман. мен бу ҳақда гапи-
риб ўтган эдим.

Хрушчев, тинчлик учун кураш-
чи, у янги тинчликни таъмин-
лайди ва ҳомазо деган гаплар биз-
нинг матбуотида кўп эдила-
ётди. Бу гаплар қулқон ёқди,
албатта. Ленин фақат бир мамла-
кат, Совет Иттифоқи сингари мам-
лакат ҳукуматига ҳатто бошчилиқ
қилиб турган бир кишига бутун
умидни боғлаб қўйиб, бошқалар
пасивлик қиларган тақдирда
ҳам фақат шуларнинг ўзи тинч-
ликни таъминлайди деб ўйлаш
тинчликка ҳизмат қилиш бўлмай,
балки агрессия қиларлик, уруш
қиларлик ҳизмат қилиш бўлади.

Турмуш шунч қўрсатиб туриб-
дики, бутун дунёда тинчликка
эришмоқ учун қандайдир бош мам-
лакатнинг куч-тайратига кўз ти-
киб қилиш қилмайди. Қандайдир
«қаҳрамонларни» топиб олиб, улар
тинчликни таъминлайди деб
ўйлаш қилмоқ қилмайди. Биз
юксак мустақам тинчликни таъ-
минламоқ учун фахрланамиз.
Ҳамма халқлар, тинчликни муста-
қамлаш йўлида ўзларининг
бутун куч ва тайратларини сарф-
лашлари зарур. Курулсизлишга
қаршиллик қилаётган, уруш
бошлаган учун курул-яроғ тула-
ётган ҳукуматлари халқлар ва
фақат халқлар бундай хатарли
ва ақлга тўғри келмайдиган сисе-
тани тўхтатишга мажбур қилиш-
лари мумкин.

Ҳар бир мамлакатнинг халқла-
ри бошқа мамлакатларга кўз ти-
май балки уруш тарафдори бўл-
ган кишиларга қарши ўз мамла-
катлари ичида омонсиз қувончи
ажв олдириб юборганлариданга,
тинчликни таъминламоқ учун ўз-
ларининг бутун куч ва тайратла-
рини сарфлаганлариданга тинч-
ликни таъминлаш мумкин.

Ҳамма халқлар тинчлик бўли-
шини, тинч-тоғулаш ҳолатини
истайдилар. Фақат бир ҳошва империа-
листлар, монополистик капитал
намоёндалари, Ғарбий Германия-
даги агрессия қайфиятга бўлган
бир ҳовч реваншичларга бошқа
қача фикрдадилар. Ленин бутун
қоғиза мунозарани шу доираларда
намоёндалар. Ғарб мамлакатла-
ридаги қўлдан қўйиб қолган
ағаллаб оғаллар ҳукуматларда
ги энг масъул шаклда қолиб қол-
ди ва Ғарб мамлакатлари-
нинг сисетани белгилаб бермоқда-
лар.

Шу сабабдан ер юзиди энг қир-
ғиқ урушнинг дахлатли оловани
ловулатмасликка ҳақиқатан и-
тилаётган бирорта ҳам ҳалқ тинч-
лик учун олиб борилаётган ум-
вий курашдан четда туриши мум-
кин.

СЪЕЗД ОЛДИ МУСОБАҚАСИНИ АЖВ ОЛДИРАЙЛИК

Яқинда Тошкент тўқимачилари-
нинг Маданият саройида Ўзбеки-
стон касабаси озоқ активининг йи-
лиши бўлиб ўтди. Ўзбекистон ка-
сба озорлари Советнинг раиси
С. Н. Нурдиннов ВПС VII
пленининг қарорлари ва уни
бажариш тадбирларини тўғрисида
доқлаб қилди.

КПСС XXII съездинини муносиб
кутиб олиш учун социалистик му-
собоқани янада омонлаштириш
масалалари йиғилиш қатнашчилари
синий йиғилиш қатнашчилари
Дондачи ва музокарада нутқ
сўзлаган. Ўртоқлар сўзлаб олди
меҳнат ҳақсизда эришилган даст-
лабни муваффақиятлардан халқга та-
қдириб «Ўзбекистон касабаси озоқ ком-
итетларида ташкилотчилик ишлар-
нинг тарихи ҳозирги куннинг
юксак вафодаридан халқга кейин-
да қодиратининг таъминлаб ўт-
дилар. Плянинг бажарилишига

кин эмас. Фақат халқларга ўз
ҳукуматларини ҳарбий эҳтирос-
лари ва афр бериб куруланишини
ажв олдиришга қаратилган хатар-
ли йўлдан воз кечишга мажбур
қилишлари, агрессия қиларлик
тулаш сисетани, уруш тайёр-
лаш сисетани ўтказиб берган киши-
ларни зарарсизлаштиришлари мум-
кин ва лозим, бунч халқлар тушу-
ниб олишлари зарур.

Совет ҳукумати, бизнинг халқ-
миз халқлар вазири қандай тара-
да ривожланиётганини диққат
билан кузатиб туришлари лозим.
Маълумки, Совет Иттифоқи халқ-
лар, кескинлиги, жамиятининг
эришмоқ учун кўп куч ва тайрат
сарфлади. Бизнинг ҳукуматимиз
ёпишга ва батамом курулсизли-
гини тўғрисида таққил киритди,
бу тақиф жаҳоннинг ҳамма мам-
лакатларида кизгин матбуотланди
ва қувватланди. Биз чет элларда-
ги ҳарбий базаларимизнинг ҳамма-
сини тутатдик, Совет Иттифоқи
ўзининг Курулини Кучларини ўз
ташабууси билан бир неча марта
камийтирди.

Бирок, курулсизлигини тўғриси-
да биз билан музокаралар олиб
бораётган Ғарб давлатлари шун-
дай ташаббус қўрсатмадилар, ўз
курулини кучларини камийтириш
йўлига тушмадилар. Аксинча бу
йил Америка Қўшма Штатлари
куруланишга акратилган маблағ-
ларини ўтган йилдагига нисбатан
қарийб икки ярим миллион дол-
лар кўпайтирмоқда. Ҳозирги вақт-
да Қўшма Штатларда курулини
қучларини синий кўпайтириш
масаласи муҳомада қилинмоқда.
Озоқлик ҳаракатларини босқин-
қиларлик, Ғарбий империалистик до-
ларларида маъқул бўлмаган ҳуку-
матлари ва давлат тузумига қар-
ши курашмоқ учун бошқа мамла-
катларга юборилиши лозим бўл-
ган партизан отрядлари деб ата-
лган отрядлар тузиш билан АҚШ-
да шуғулланмоқдалар. Бу отряд-
лар одамларни ўлдирши, девер-
лар қиларлик, қўрқувчилик иш-
ларини бажариш учун тайёрлан-
моқда.

Қаншлар Аленауэр бундесвер
ўз атом курули талаб қиларди.
Албатта, Ғарбий Германия ми-
литаристлари ўзини учун эмас,
балки ўзлари Совет Иттифоқида,
социализм мамлакатларида ва бош-
қа давлатларга қарши тайёрлаёт-
ган реваншичлик авантюралари
учун атом курулига эга бўлмоқчи-
лар.

Раваншичлик, Ғарб давлатла-
рининг бу ҳилдаги тадбирлари
халқлар вазири ахшиллашга, ку-
рулсизлигини тўғрисида битимга
келишга қаратилган тадбирлар
бўлмай, балки давлатлар ўртаси-
даги муносабатларни кескинлаш-
тиришга, «совуқ уруш»ни ажв ол-
диришга қаратилган тадбирлар-
дир. Социализм душманлари, аг-
грессия милитарист доиралар биз-
ни гафлатда қолдиришмасликлари
учун азиятга серқилиш билан
жаб беришмасиз, ҳушёр бўлиб ту-
ришимиз лозим.

Ватанимизнинг қудратини тағин
ҳам кўпроқ мустақамлаш учун,
экономикаси, фанимиз ва техни-
касини тағин ҳам юқори кўтар-
моқ, халқнинг турмуш даражасини
ва маданиятини оширмоқ учун
бутун кучни сарфлашимиз зарур.
Октябрь революциясининг галаба-
ларини, социализм галабаларини
қўриқлаб турган мамлакатимиз-
нинг Курулини қучлари тўғрисида
ҳозир ҳам янгиликлар киниш
қамқураб қилишимиз лозим. Биз-
нинг Курулини Қучларимиз Совет
Иттифоқининг қавфсизлигини мус-
тақам равишда таъминлашга
ҳамма шай бўлиб турини. Вата-
нимизнинг эркинлигига ҳама қил-
ган ҳар қандай ёни дархол қу-
рмоқ келтирмоқ учун зарур нарсалар-
ларнинг ҳаммасига эга бўлишимиз
лозим. Совет Иттифоқи ва бош-
қа социалистик мамлакатларга
нисбатан агрессия планлар туза-
ётганлар урушини бошлаган ва
ҳужум қилган тақдирда ўз бош-
ларига қандай қулар тушшини
билиб қўйсиналар.

Совет ҳукумати афр бериб ку-
рулсизлига хотима бермоқ, ҳар-
бий ҳаракатларнинг оғир юқини
халқлар естидан олиб ташламоқ
учун қўлдан келган ҳамма чора-
ларни «ўрмоқда. Моддий ва маъ-
навий бойликларни ишлаб чиқа-
ришга мусобақа қилилайлик деган
бизнинг давлатимизга империа-
листлар давлатлар афсуски, ҳар-
бий ҳаракатларни кўпайтириш,
ўз курулини кучларининг синий
ошириш билан жавоб бермоқда-
лар. Бу ҳол Совет Иттифоқини
ҳам мувоҳабамизни қўятдиқимиз
ва тақомиллаштирмоқ учун қўс-
қанларга қаратилган маблағ-
ларни кўпайтиришга ва агар ке-
рак бўлиб қолса, тинчликни ва
тинч-тоғулаш йўлини ўз қуввати-
га таяниб таъминламоқ учун
Курулини Кучларимизнинг синий
ҳам кўпайтиришга мажбур қилиб
қўйили мумкин.

Азия ўртоқлар! Совет киши-
ларининг яратувчилик меҳнатини
муҳофаза қилиб турган шавкатли
Курулини Кучларимизга партиямиз

Марказий Комитети ва Совет ҳу-
кумати номидан табрик сўзлари
билан мунозарат қилишга ижозат
бергайсиз. Биз солдатлар ва мат-
росларни, сержантлар ва старши-
наларни, офицерлар, генераллар,
ва адмиралларни қизгин табрик-
лаймиз, уларнинг олижаноб ҳар-
бий ишларида катта муваффақия-
тлар қилганини.

Совет Иттифоқининг мувоҳа-
сини мустақамлаш Курулини Куч-
ларимиз қўшинларининг ҳамма
турларини — пилда қўшинларни,
ва артиллерияни, инженерлик қў-
шинлари ва алоқа қўшинларини,
бронетанк қисмлар ва ҳарбий де-
виз флотини, ҳарбий ҳаво қучлар
ва ракета қўшинларини тақомил-
лаштиришга боғлиқдир.

Ракета қўшинларининг зима-
сидаги, айниқса турли масофа-
ларга отиладиган баллистик ра-
кеталарга, тактика ракета-ларидан
тортиб, қитъалараро ракета-ларга
қадар ҳизмат қилаётган қисмлар
зиммасидаги масъулият ҳозирги
вақтда гоат катта. Уларнинг
жанговар тайёргарлиги ва қиниқ-
қанлиги юксак даражада бўлиши
лозим, чунки жуда кўп нарсалар
қўшинларига боғлиқдир. Уларнинг
қанқаштириш зарба берувчи
қуввати шундайки, улар бирин-
чи навбатда ҳар қандай потенциал
агрессорни бизга ва иттифоқчи-
ларимизга ҳужум қилишдан тийиб
турадилар. Бу қўшинларнинг жа-
воб зарбаси бериш қобилияти шун-
дай қучлидирки, агар агрессор
ҳар нечуч ақлдан озиб янги уруш
бошлаган жўрғат қилса, бу куч
шу агрессорни муқаррар жаза-
лайдиган қучдир.

Гитлерчилар Германияси Совет
Иттифоқида ҳошларга ҳужум
қилганига йигирма йил ўтган
бугунги кунда бизнинг фикримиз-
да улар совет Ватанимиз эркин-
лиги ва мустақилиги учун ўз
жонини фидо қилган кишилар га-
даланди. Совет Армияси, Ғарбий
Девиз Флотининг фашист босқин-
чиларига қарши жангларда боти-
рларга ҳалок бўлган шоши, жанс-
чиларининг, шавкатли партизан-
ларнинг улук нахрамонлиги халқ-
нимизнинг эсидан асло қичмайди.
Бу дахлатли урушда ҳалок бўл-
ган миллион-миллион тинч совет
кишилар бизнинг хотирамида
абдий сақланди. Бизнинг мамла-
катимизда шундай бир оила бў-
лиши ўз афр оқини, ака-ука-
си ёки отасини, қизи ёки о-
пангисининг йўқотган бўлиши.

Фашист босқинчиларга қарши
Ватанимизнинг озоқлиги ва мус-
тақилиги учун курашда ҳалок
бўлганларнинг хотирасини ўйинла-
рингиздан туриб ҳурматлаш
рингизинг илтимос қиламан. Ўртоқ-
лар (ҳамма ўриндан туради).

Халқимиз Ватанимизнинг озоқ-
лиги ва мустақилигини ҳимоя
қилиш учун курашиб, жуда катта
қурбонлар берди. Бу қурбонлар
улук олижаноб иш учун берил-
ган қурбонлар бўлди. Мана эъти-
дан, Улар Ватан уруши бошланган
бери, ўтган йигирма йил ичида,
шу уруш тамом бўлгандан кейин
ўтган йил олти йил ичида бизнинг
мамлакатимиз ўз экономикаси, ма-
данияти фани, техникасини омон-
лаштиришда мислиссиз юксак-
лиқларга кўтарилди ва шайда
қадам қўлади, янги галабалар са-
ри олиб бермоқда.

Совет халқи коммунистик пар-
тия раҳбарлигида, марксизм-ле-
нинизм бағрига остида биринчи
бўлиб социалистик революцияни
рўбга чиқарганили ва инсоний
тарихида янги давр очганили билан
фахрланамиз. Илмий комму-
низмнинг буюқ асосларини ахши
турмушга олиб борадиган бирин-
чи сўмоқ йўлларини очиб берди-
лар Энгилсизда эса бу сўмоқлар
бутун инсониятнинг кенг айлита
айланди. Кўп мамлакатларнинг
халқлари шу йўлдан бориб галаба
қозонмоқдалар.

Совет халқи социализм қуриб
олиб, коммунизм қуриш йўлидан
ишонч билан олга бермоқда. Пар-
тия Марказий Комитетининг Пле-
нуми яқинда маъқуллаган ва ҳам-
манинг муҳомада қилиниш учун
эълон қилинган партиямиз
программасининг лойиҳаси ком-
мунизм қуриш учун бутун инсо-
ниянинг асли орузини рўбга
чиқариш учун ажв олдириладиган
қурашнинг кенг жаҳабсини бел-
гилаб беради. Бу улук ишда қат-
нашишдек катта бахтга мусса-
р бўлидик.

Яқинда голиб халқ бўлган совет
халқи! Яқинда Совет Иттифоқининг
шавкатли Курулини Кучлари!
Яқинда ҳамма галабаларимиз-
нинг таққилотишчи ва илҳомчи-
си — Совет Иттифоқи Коммунистик
партияси!

(Н. С. Хрушчевнинг нутқи ту-
дурда, давомий қарсаклар билан
бир неча марта бўлиб турди.
Нутқ тамом бўлгандан кейин ҳам-
ма ўриндан турди. Совет Итти-
фоқи Коммунистик партияси ва
Совет ҳукумати парадига табрик
хитоблари, «Урал» садолари ян-
гайдди).

РЕСПУБЛИКА КАСАБА СОЮЗ АКТИВИНИНГ ЙИГИЛИШИ

доир ўртача қўрсаткичлар зами-
рида ўнлаб қолқ қорқоналар
йиғилишиб келатганлигида бу
янаса айниқса аққо сезилмоқда.
Саноқлардаги ишчилар мусобақа-
си раҳбарлиги қилишда кўп кам-
чилиқлар бўлиб қўйилмоқда. Со-
ҳақларда ўша парваршиш қон-
қарсиз юшотирилганлиги, оли-
ган мажбуриятлари бажаришга
халатин берувчи қамчиликларни
туғатиш учун амалий чоралар
қўрилмаётганлиги касабаси озоқ
қонларимиз бир қанча ҳолларга
тоқат қилиб келмоқдалар.

Ишчи ва хизматчиларга мада-
ний-маиший ҳизмат қўрсатиши
яқинлаш, уларни ишлаб чиқариш
ишларининг кенг жалб қилиш
зарурлиги нутқларда таъкидлаб

ТОШКЕНТДАГИ Офицерлар уйда «Руминия Халқ Рес-
публикасида қурилиш» деган темада фотосуратлар
тавқаси очилди.
Суратда: томошабилар выставка стендлардан бири олди.
В. Сироткин фотоси.

БАТАМОМ ҚУВВАТЛАЙМИЗ

БЕРЛИН, 22 июнь. (ТАСС). Германия Демократик Республи-
каси шаҳар ва кишлоқларнинг миллионлаб аҳолиси Москва жамо-
атчилиги вакилларининг Кремла бўлган йиғилишини кўриш ва
эшитиш учун кеча кечқурун иш кунидан сўнг ўз прёссиниклари ва
телевизорлари атрафида тулдилар. Совет ҳукуматининг бошлиғи
Н. С. Хрушчевнинг ёқин ва ишончлиқ нутқи мамлакатда афр
қизиниш ва эътибор билан қутиб олинди.

Герман-Совет дўстлигини жамияти марказий правелениси се-
кретарининг раиси Фриц Бейлинг ТАСС мухбирига бундай деди:
20 йил муқаддам гитлерчилар армияси Совет Иттифоқидаги ҳиёнат-
корона ҳужум қилган кун Германия тарихида энг қора кун бўлди ва
шундай бўлиб қолди. Шу сабаблар ҳар иккала герман давлати билан
шартнома қилишга Совет ҳукумати қатъий бел боғлаганлиги
яна таъкидланди. Совет Иттифоқи иккинчи жаҳон урушининг аяш
шу шармандали қолдини туғатишга тайёр эканлигининг фидоси
сифатида қабул қилинди. Ҳар иккала герман давлати билан шарт-
шартнома қилиш орқали шундай бир мустақам гарантия яратиб
керакки, дунёни янги, тағин ҳам кўпроқ ҳаробилиқлар келтирувчи
урушга тортишни яна ҳоҳлаётган кишилар энди ҳеч қачон немис
тугридан қўтариб олмасин, деб СССР Министрлар Советининг
Раиси Н. С. Хрушчев нутқида изҳор қилинган итилишини барча
тинчликсевар немислар батамом қўллаб-қувватлайдилар.

Ю. А. ГАГАРИН КУБАГА БОРАДИ

Куба Республикаси бош ми-
нистри Фидель Кастро билан жаҳон-
халқлари дўстлиги Куба институ-
тининг тақдирига бўйнон, бирин-
чи космонавт. Совет Иттифоқи
Қаҳрамони Ю. А. Гагарин Куба-
га боради. У Куба халқининг
миллий байрами — 26 июль бай-
рамига бағишланган тантаналарда
қатнашади.

БЕЛЬГИЯДА ИШСИЗЛИК

ПАРИЖ, 21 июнь. (ТАСС).
Бельгияда чиқадиган «Драпо-
руж» газетасида эълон қилинган
расмий маълумотларга кўра,
июнь ойининг бошда Бельгияда
108.588 ишсиз бўлган, шулардан
80.299 киши батамом ва 26.289
киши қисман ишсиздир.

ҒАРБИЙ ИРИАН—ИНДОНЕЗИЯ ЕРИ

ЖАКАРТА, 21 июнь. (ТАСС).
Индонезия ташқи ишлар ми-
нистри Субандиро президент Сукарно
билан жаҳон мамлакатлари бўйлаб
қилган сафаридан яқинда қайтиб
келган. Жакарта аэропортини
берган баёнотида АҚШ вакилла-
ри билан олиб бориладиган музокара-
лардан сўнг менда Ғарбий Ири-
анининг Индонезияга қайтарилиши-
га Қўшма Штатлар эътироз қи-
лдирмайди, деган таассурот қол-
ди. Деди. Субандиронинг баёноти
Вашингтонда қатъий саросимали
туғилганда қатъий саросимали
қилиб берган қурашнинг эртасига
АҚШ давлат департаментининг
«туғилди» берилди. «Туғилди»
нинг маъноси шундан иборатки.
АҚШ Ғарбий Ириан проблемаси-
нинг ҳам Индонезия учун, ҳам
Голландия учун мақбуда суратда
ҳал этилишини эътироз қил-
дирмаган бўлар эди.

Президент Сукарнонинг Ғарбий
Ириан масаласидаги миссиясини
СССР Хитой Халқ Республикаси,
Чехословакия, Венгрия ва
бошқа мамлакатларнинг ҳукума-
тлари қўллаб-қувватлаётган бир
вақтда, деб ёзади «Сулү Индо-
незия» газетаси бугун ўз бош ма-
қоласида.

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

О Пекинда Хитойнинг машҳур
фотография устаси У Ин-сян
асарлари тавқаси очилди. Вис-
тавада 30 йил мобайнида оли-
ган 160 дан ортиқ фотосурат кўр-
сатилмоқда. Хитой халқини янги
1930—1937 йиллардаги револю-
цион курашнинг ҳамда Японияга
қарши уруш даврдаги револю-
цион курашнинг афр эътирофи фотосу-
ратлар тавқасида катта ўрни
эгалладилар.

О Жакубуни Норкширдаги (Ан-
лия) Жанубий шахтасида етти қон-
чи 500 метр чуқурликдаги ер ос-
тида тои босиб қолгани натижа-
сида юзага чиққомай қолди кетди.
Кислород еттимаслиги орасида
тўрт киши жон берди, уч киши
оғир ахволда касалхонага келти-
рилди.

О Фидель Кастро президент Уро
Кесковен Р. Тэригрен вафоти му-
носабати билан ҳозирги савдо ва
санойат министри Ахти Карьялай-
нинг тапшиқ ишлар министри қи-
либ тайинланди. Вьере Вестердунд

АРГЕНТИНАНИНГ ТЕРМА КОМАНДАСИ МОСКВАДА

МОСКВА, 21 июнь. (ТАСС).
Аргентина футболчилари ҳозирги
вақтда Европа мамлакатлари бўй-
лаб сафар қилмоқдалар.
Аргентина терма командаси
СССР та келгунга қадар Европа-
да турта учрашув ўтказди. Ко-
манда бир учрашувни (Португа-
лида) ютди, икки ўйинни (Испа-
ния ва Италияда) ютқазди ва
Чехословакия терма командаси
билан ўйнаб, дурағин қилди.

Бўлажак жаҳон биринчилиги
олдинда Европадаги энг ахши
команда-ларнинг ўйин услуби билан
ахшироқ таъиниш олиш учун

Редактор З. И. ЕСЕНБОВ.

Телевидение

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

23 июнда
19.00 — Қизил галустини телевизион
журнали, 19.45 — Телевизион янги-
ликлар, 20.05 — Комментарий суҳ-
бати (Ўзбек тилида), 20.20 — Ко-
мпозитор Р. М. Глиэр (музикли из-
ленилар), 20.35 — Очилган кўрнқ
бағини фильмининг биринчи сериа-
си.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРА — 23/VI
да Чино-Чино-Сам, 24/VI да Богчасарой
фонтани.
ХАМЗА НОМЛИ ТЕАТРА — ағзи
бинода: 23/VI да Гамлет, 24/VI да
Ганг дарсининг қизи.

КИНО

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

Балтина осмон (I ва 2-серия) —
«ВАТАН», «МИР», НАВОИЙ номли,
«ИСКРА», «СПУТНИК», «ДРУЖБА»
(кундуз ва кечқурун), «КОМСОМЛ
30 ИЛЛИГИ» (кундуз соат 2 ва кеч
9 да).

ШУХ қайрилишлар — СОВИР РА-
ХИМОВ номли